

2021-01-21

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KUN 2020/96

Kulturnämnden

Uppföljning av folkbibliotek 2020

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Hela året har varit ansträngande för Nackas folkbibliotek med anpassningar till den rådande pandemisituationen. Lokaler och verksamhet har anpassats utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer genom tydliga avståndsmarkeringar, ommöblering, olika informationsinsatser och nya kreativa lösningar för att kunna upprätthålla verksamheten.

Trots de osäkra omständigheterna kopplade till pandemin har folkbiblioteken fortsatt hållit hög kvalitet i sitt verksamhetsutbud genom att snabbt anpassa verksamheten till de ständigt förändrande förhållanden. Detta speglas också i kundundersökningarna där resultatet visar att biblioteksbesökare har fortsatt högt förtroende för verksamheten och är mycket nöjda med Nackas bibliotek. Utfallet för 2020 blev 97% för bibliotek.

Folkbiblioteken i Nacka har under hela året haft i princip ordinarie öppettider, ställt om verksamheten genom att skapa och erbjuda nya digitala plattformar för nackaborna, erbjuda sina tjänster utanför bibliotekets lokaler och arbetat hela tiden med att bedriva verksamheten så smittsäkert som möjligt.

Ärendet

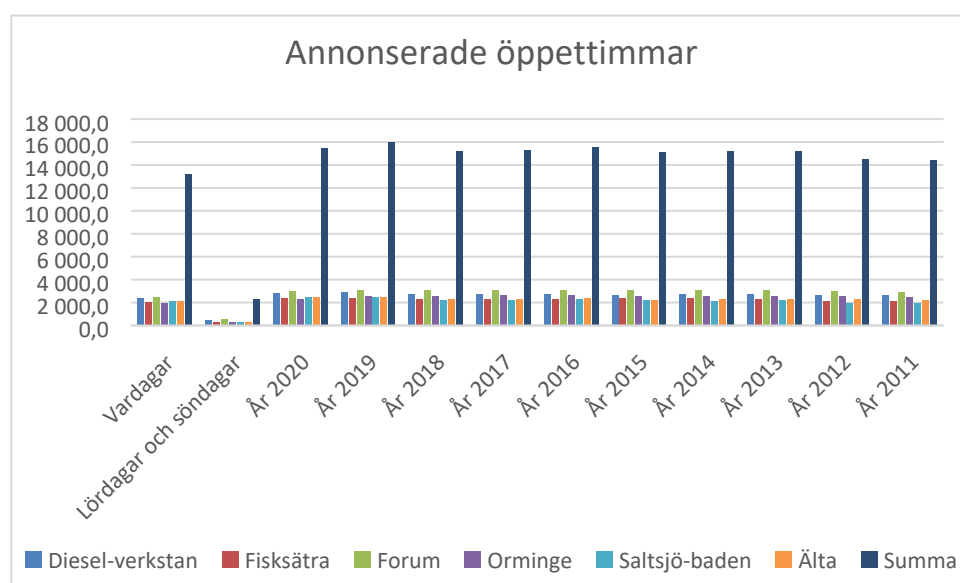
Hela året har varit ansträngande för Nackas bibliotek med anpassningar till den rådande pandemisituationen. Lokaler och verksamhet har anpassats utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer genom tydliga avståndsmarkeringar, ommöblering, olika informationsinsatser och nya kreativa lösningar för att kunna upprätthålla verksamheten. Folkbiblioteken har under året varit viktiga punkter för informationsinhämtning och varit tidiga med att gå ut med information om covid-19 på olika språk.

Trots de osäkra omständigheterna kopplade till pandemin har folkbiblioteken fortsatt hållit hög kvalitet i sitt verksamhetsutbud genom att snabbt anpassa verksamheten till de ständigt förändrande förhållanden. Folkbiblioteken i Nacka har under hela året haft i princip ordinarie öppettider (se Tab. 1), ställt om verksamheten genom att skapa och erbjuda nya digitala plattformar för nackaborna, erbjuda sina tjänster utanför bibliotekets lokaler och

hela tiden arbetat med att bedriva verksamheten så smittsäkert som möjligt. Några exempel på anpassningar är digitala språkkaféer och bokcirklar, samt utökade möjligheter att få böcker hemlevererade. En digital utskriftslösning som möjliggör för besökaren att skriva ut dokument från bibliotekens datorer, egen dator och/eller mobil och platta och betala för dessa helt utan kontakt med personal implementerades i början av året.

Under 2020 har utlån av både e-media och strömmad film utökats vilket inneburit ökade kostnader både för kommunen och för driftsaktörerna. Folkbibliotekens driftsaktörer köpte gemensamt in Utalk - en tjänst med ett stort utbud av språkkurser och oändliga möjligheter att kombinera olika språk.

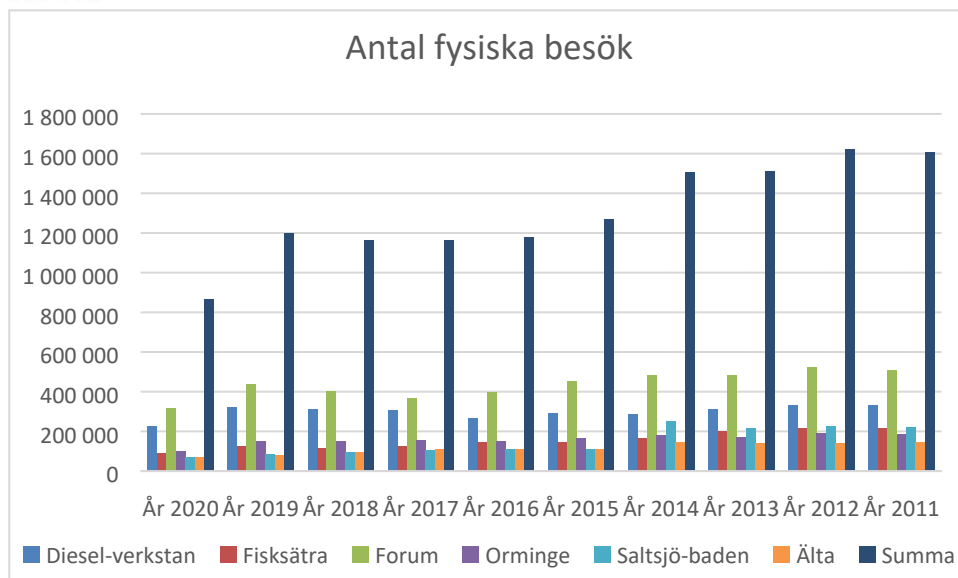

Tab. 1. Annonserade öppettimmar

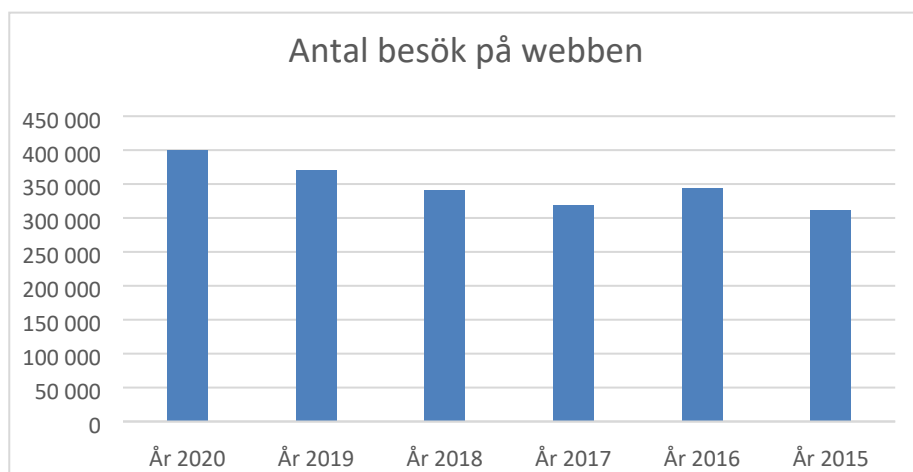
Besök och utlån

Biblioteken har trots restriktioner haft många besökare. Under 2020 registrerades 863 655 besök vilket är ungefär 25% färre jämfört med året innan (Tab.2). De månaderna då myndigheterna kom med hårdare restriktioner var minskningen särskild markant som till exempel under våren då rekommendationer och restriktioner kom för första gången och i december då hårdare rekommendationer och senare stängning ledde till att minskningen blev ungefär 60% jämfört med förra året.

Däremot har webbesöken succesivt gått upp under 2020 och stannade på drygt 400 000 för hela året. (Tab. 3)

Tab. 2. Antal fysiska besök

Tab. 3. Antal besök på webben

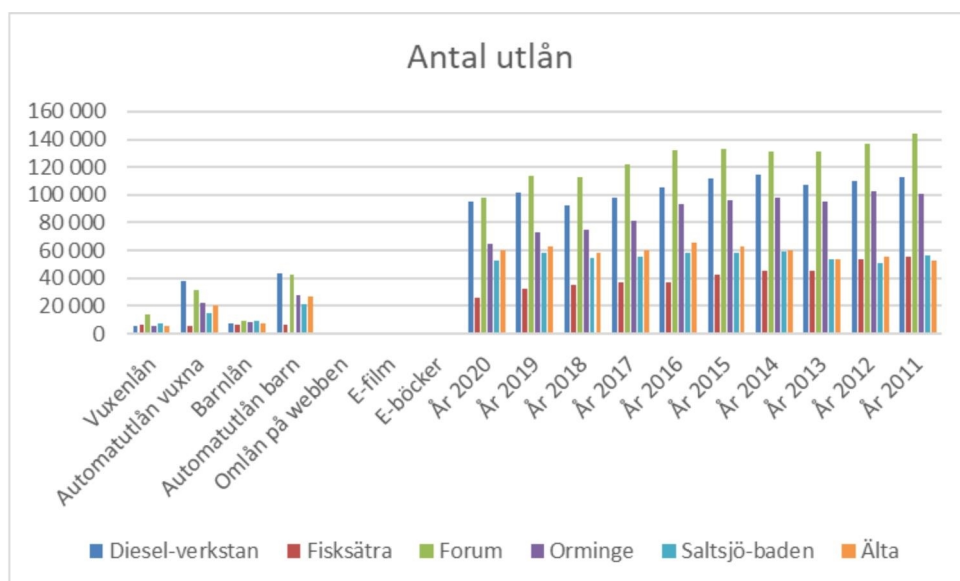
Färre antal besökare ledde till färre utlån av böcker. (Tab. 4) Detta påverkade driftsaktörernas rörliga ersättning och därmed verksamheten negativt då den baseras på utlån av media. Därför beslutade kulturnämnden att ersätta folkbibliotekens driftsaktörer i Nacka med samma rörliga ersättning för 2020 som för 2019.

Pandemin medförde dessutom också extra kostnader för verksamheterna i form av till exempel införskaffande av skyddsutrustning för personal. I bilagorna 2 och 3 redogör Axiell Services AB (Forumbiblioteken) och Dieselverkstadens Bibliotek AB för de ekonomiska konsekvenser med anledning av covid-19.

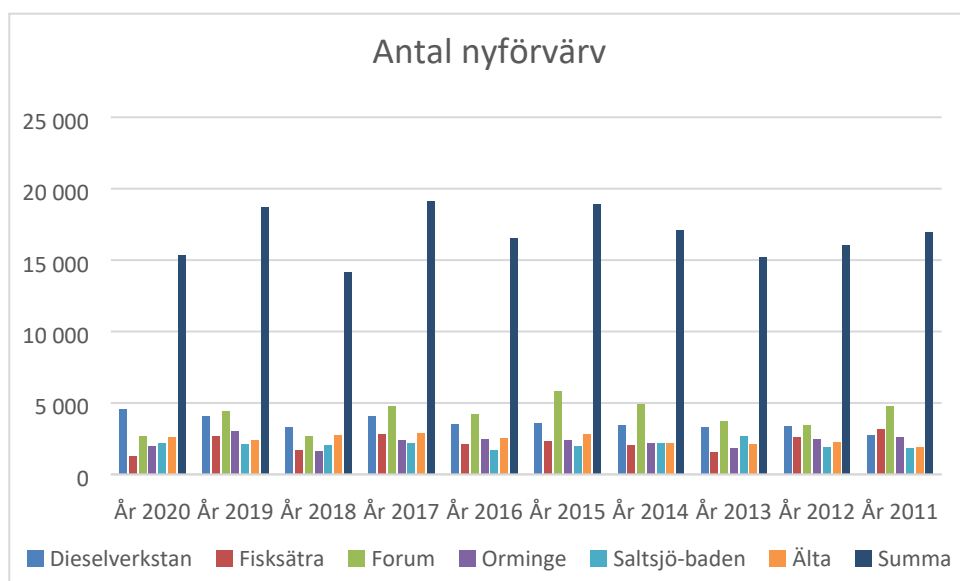
Kulturnämnden har med anledning av coronapandemin utökat antalet möjliga lån av e-böcker, ljudböcker och driftsaktörerna har utökat antalet möjliga lån av strömmad film med högre kostnader som konsekvens både för nämnden och för driftsaktörerna.

Kulturnämnden beslöt också att slopa avgiften för försenad återlämning av böcker för perioden mars-augusti. Detta har för aktörerna inneburit ett inkomsttapp om drygt 105 000 kronor.

De negativa ekonomiska konsekvenserna påverkade också antalet inköp av fysiska böcker. (Tab.5)

Tab. 4. Antal utlån

Tab. 5. Antal nyförvärv

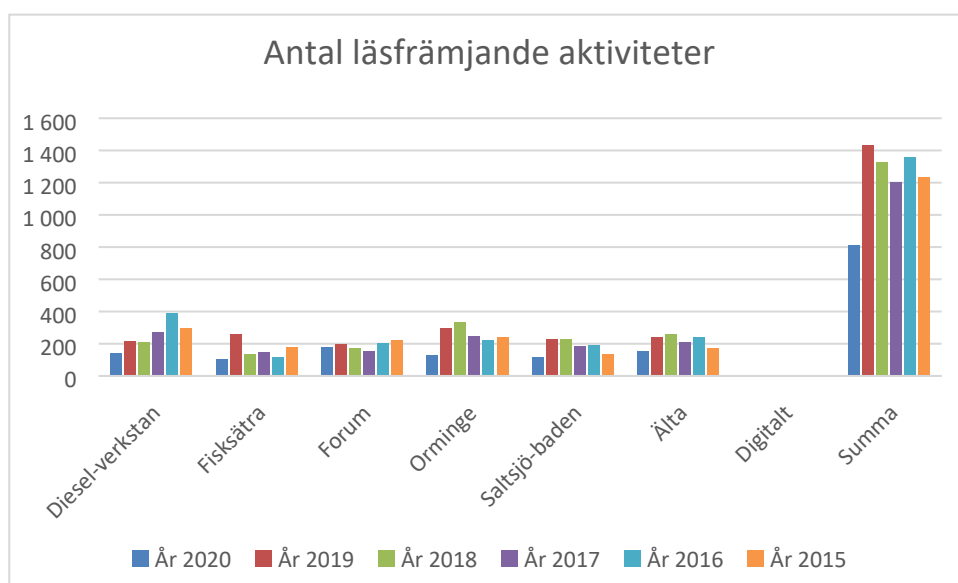
Aktiviteter på bibliotek

Året började som vanligt med många aktiviteter på bibliotek för alla åldrar. Dieselbiblioteken hade bland annat planerat för aktiviteter kring barnkonventionen och sin satsning på minoritetsspråk som kommunen har fått stöd för från kulturrådet tidigare. De flesta av de planerade aktiviteterna blev tyvärr inställda eller framflyttade pga pandemin, däremot delades det ut litteratur till barn på förskoleklass och åk 5 i ämnet barnkonvention.

Gruppaktiviteterna i bibliotekslokalerna har i princip varit inställda från mars och året ut med undantag för hösten 2020. I början av hösten har biblioteken avsatt en timme på morgonen för speciella aktiviteter för barn. Under den timmen var biblioteken öppna bara för barngrupper. Denna mycket uppskattade möjlighet fortsatte fram till att hårdare lokala rekommendationer och restriktioner var antagna.

Under sommaren när smittoläget var gynnsamt och många aktiviteter kunde anordnas utomhus var biblioteken aktiva med att erbjuda många läsfrämjande aktiviteter. Exempel på bibliotekens läsfrämjande aktiviteter under hela sommaren är läsutmaningar, Pippikalas och sommarboken. Genom kulturnämndens satsning på extra sommarlovsverksamhet kunde biblioteken dessutom erbjuda Pop-up bibliotek på olika platser i hela Nacka och Dieselverkstadens bibliotek kunde upprepa förra årets populära skrivarkurs för barn, med enda skillnad att den i år genomfördes utomhus.

Möjligheten att ta del av aktiviteter på den digitala plattformen har utökats. Till exempel har aktiviteter som sagostunder, högläsning, boktips och bokcirklar flyttats till den digitala plattformen. En drop-in aktivitet erbjöd ungdomar att tipsa om bra böcker framför en Green screen. Forumbibliotekens Youtube-kanal som lanserades den 26 mars har fyllts på med innehåll och fått drygt 4000 visningar under året.

Tab. 5. Antal läsfrämjande aktiviteter. Fliken Digitalt har implementerats senare och vi har inte hunnit att fylla på den i statistiken.

Bibliotekens möjligheter att fungera som öppna mötesplatser har under sommaren varit begränsade utifrån den rådande pandemisituationen. Istället har biblioteken i största möjliga mån flyttat verksamhet utomhus. Ett exempel är barnverksamheten ”Kul på torget” i Fisksätra i samarbete med Darra musik och teater, Fisksätra museum och Fisksätra bibliotek under sommaren.

Kundundersökningen

Eftersom många kulturverksamheter har varit stängda eller hade begränsade möjligheter att bedriva sin verksamhet beställdes kundundersökning bara för bibliotekens räkning i år.

Resultatet visade att biblioteksbesökare har fortsatt högt förtroende för verksamheten och är mycket nöjda med Nackas bibliotek. Utfallet för 2020 blev 97% för bibliotek. Noteras bör den höga nöjdheten med personal och öppettider. De potentiella förbättringsområdena är miljön och möjligheten att läsa/studera utan att bli störd. Årets undersökning har utökats med frågor kopplade till covid-19. Strax över hälften av de svarande anser att coronasituationen inte alls har påverkat deras användning av bibliotekens tjänster, 9% uppger att de besöker biblioteken oftare. Nästan 8 av 10 känner sig trygga med de åtgärder som biblioteken har gjort för att minska smittorisken. I bilagorna 8–14 redogörs kundundersökningen för respektive bibliotek och en sammanställning i huvudrapporten. Utöver den stora kundundersökningen som görs vartannat år har kultur- och fritidsenheten i år beställt en webbundersökning för första gången. Syftet med den var att kunna fånga in webbanvändarna i undersökningen. Coronapandemin har dock påverkat möjligheten att genomföra webbundersökningen under hösten. Arbetet startas under vecka 6 och resultaten kommer att redovisas vid ett av de nästkommande nämndsammanträdena.

Kulturstöd

Under 2020 har Nacka kommun sökt och beviljats följande stöd:

Länsstyrelsen: Shared reading

Nacka kommun beviljades av Länsstyrelsen medel för att anordna träffar i Shared reading med nyanlända och etablerade svenskar under tidsperioden 2020-09-01 – 2021-09-30. Forumbiblioteken i Nacka planerade insatsen som skulle omfatta tio träffar i två grupper på Nacka Forum bibliotek och Fisksätra bibliotek under ledning av en projektledare. Tyvärr gjorde coronapandemin att satsningen fick avbrytas efter endast ett par träffar i Fisksätra. Den kommer att återupptas så snart det är möjligt med hänsyn till läget.

Statens kulturråd

Kulturnämnden beviljades 1 miljon kronor från Kulturrådets bidrag för "Stärkta bibliotek". Stöden är riktade till fortsatt arbete med informationskunnighet (Forumbiblioteken) samt införskaffande av en ny bokbuss (Dieselbiblioteken). Projekten syftar till att öka kommuninvånarnas kunskap om informationsteknik för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet samt tillgängliggöra biblioteksutbudet för flera kommuninvånare.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Konsekvenser av pandemin för Nackas bibliotek 2020
2. Ekonomiska konsekvenser med anledning av covid, Axiell
3. Ekonomiska konsekvenser med anledning av covid, Diesel

4. Statistik 2020
5. Verksamhetsberättelse Axiell 2020
6. Verksamhetsrapport T3 2020 Dieselverkstadens-, Saltsjöbadens- och Älta bibliotek
7. Coronarapport från en bibliotekaries horisont
8. Nacka kommun, Bibliotek, huvudrapport 2020
9. Nacka kommun, Bibliotek, Dieselverkstadens bibliotek 2020
10. Nacka kommun, Bibliotek, Fisksätra bibliotek 2020
11. Nacka kommun, Bibliotek, Nacka Forum bibliotek 2020
12. Nacka kommun, Bibliotek, Orminge bibliotek 2020
13. Nacka kommun, Bibliotek, Saltsjöbadens bibliotek 2020
14. Nacka kommun, Bibliotek, Älta bibliotek 2020
15. T1 Forumbiblioteken (Axiell)
16. T2 Forumbiblioteken (Axiell)
17. Verksamhetsberättelse T1 2020, Diesel
18. Verksamhetsberättelse T2 2020, Diesel
19. Grafer utlån och besök Axiell

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Lilit Nersesyan
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten